

**Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges extra sammanträde i Stadshuset
onsdagen den 20 juni 2007***§ 6 Försäljning av aktierna i CentrumKompaniet i Stockholm AB samt ändring av
bolagsordningen**Minoritetsåterremiss från kommunfullmäktige den 11 juni 2007 (utl. 2007:93)*

Anförande nr 1

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! I dag är det dags att fatta beslut om att sälja Centrumkompaniet. Beslutet innebär att staden genomför en av Sveriges största fastighetsaffärer. Centrumkompaniet bildades ju just i syfte att renodla stadens fastighetsbestånd. Intentionen var redan från början att bolaget skulle säljas.

Det finns olika uppfattningar i den här salen om staden ska äga Centrumkompaniet eller inte. Vi i den borgerliga majoriteten är överens om att det inte är någon kommunal uppgift att äga och driva shoppingcentrum.

Det visar sig dessutom att tiden är helt rätt för att sälja. Många var väldigt intresserade av att investera i Stockholm och våra köpcentrum. Ungefär 70 aktörer visade initialt intresse. Staden satte då upp ett antal kriterier för att få en bra urvalsprocess.

Det skulle finnas en villighet hos den blivande köparen att betala en premie för hela fastighetsportföljen, vilket i sin tur skulle gynna personalen på Centrumkompaniet som kunde följa med till den nya ägaren.

Köparen skulle också åta sig att fortsätta med betydande satsningar för att utveckla anläggningarna i ytterstadsområdena.

Det tredje kriteriet handlade om att köparen skulle fortsätta att möjliggöra ombildningar till bostadsrätt i de fall hyresgästerna önskade friköpa sina lägenheter.

Den blivande köparen skulle också, självklart, ha erfarenhet av såväl kommersiella lokaler som bostadsfastigheter.

Efter ytterligare en omgång av urval återstod fyra aktörer – fyra av världens kanske mest erfarna aktörer inom det här området. Till slut föll valet på Boulton.

Jag är glad att den nya ägaren är en aktör som aktivt har sökt sig till Stockholm. Jag är också glad att så många duktiga och seriösa företag var villiga att investera så mycket pengar i Stockholm. Det visar att många även utanför Stockholm och Sverige vill investera i vår stad och tror på en framtid här.

Vi var ju tvungna att välja en aktör. Vi är övertygade om att Boulton kommer att bli en av stadens många samarbetspartner, bland annat när det gäller ytterstadscentrumen. Utöver det tror jag att staden kan lära sig en del av Boulton när det gäller till exempel energibesparingar. I sitt bestånd i Sverige har man minskat energi-

förbrukningen med 25 procent i varje fastighet som man äger. Man har sparat över 8 miljoner kilowattimmar energi.

Med det, herr ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 2

Borgarrådet J ä m t i n (s): Ordförande, fullmäktige! Vi återsamlas för att behandla ett återremitterat ärende som, precis som borgarrådet sade, handlar om den största fastighetsaffären i åtminstone Stockholms historia och – som vi konstaterade vid det förra tillfället då vi debatterade detta – kanske den största fastighetsaffären i Sveriges historia.

Stadens tillgångar är många, och de ska vara många. Vi ska ta hand om stadens tillgångar på det bästa sättet för dagens invånare, men också för morgondagens. Vi ska vara aktiva ägare. Därför har vi socialdemokrater en pragmatisk syn som utgår ifrån att vi måste titta på att äga olika saker utifrån vad som är bäst för dagens stockholmare, men också för morgondagens.

När vi bestämmer oss för att sälja saker som staden äger, köpcentrum eller annat, måste en ordentlig konsekvensanalys av alla delar av försäljningen genomföras. Med en konsekvensanalys av alla delar av en sådan försäljning menar vi just det. Det här handlar om ett stort antal centrum. Det handlar om ett stort antal olika typer av centumbildningar. Bredäng och Västermalmsgallerian är två helt olika världar. Det vet alla som har varit där. Tensta och Ringen är det också oerhört stor skillnad på.

Det jag vill ha sagt med det är att jag tycker att var och en av de frågor som oppositionen ställde vid återremitteringen borde ha besvarats utifrån förutsättningarna i var och en av centrumanläggningarna. Det har inte gjorts.

Jag tackar dock för det försök som har gjorts till svar på de frågor som vi ställde vid det förra tillfället. Samtidigt understryker jag att det är ett försök. Under rubriken Utvecklingen av förortscentrum står det så här: Som fastighetsägare har Boulton affärsmässiga incitament att utveckla dessa centrum för att öka deras attraktivitet och därmed förbättra kundflödet och lönsamheten för affärsidkarna i respektive centrum.

Det är möjligen sant, men varför kan man då inte skriva in i avtalet att man ska utveckla de förortscentrum som finns och nu byter ägare efter det beslut som kommer att tas av majoriteten vid det här tillfället? Varför kan man inte skriva in det i avtalet? Varför kan man bara skriva in rätten att få bilda bostadsrätter, inte rätten till att fortsätta ha en attraktiv centrummiljö i det område i Stockholm där man själv har valt att bo?

Detta är en av de största affärer som har gjorts i Sverige på mycket länge. Det är därför vi tycker att det sätt som majoriteten har behandlat den här affären på är på gränsen till skamligt. Därför ville vi ha svar på de frågor som vi ställde vid det förra tillfället. Jag tycker att det fortfarande är många frågor som hänger i luften.

Jag yrkar bifall till den gemensamma reservationen från s, v och mp.

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige! Stockholmare! Varför ville vi återremittera det här ärendet? Var det för att vi älskar den här salen och inte kan slita oss härifrån? Jag tror inte det. Var det på pin kiv, för att försvåra majoritetens arbete? Nej. Vi tycker faktiskt att det finns så stora brister i det här ärendet att det var det enda rimliga. Upphovet till det här mötet är majoriteten och den slarviga behandlingen av den här affären.

Stockholmarna måste inför det som kallas för Sveriges största fastighetsaffär kunna lita på att det har hanterats rätt och får ett bra resultat. Det tvivlar vi på att de kan. Flera frågor är inte utredda och inte besvarade.

Majoriteten av fullmäktigeledamöterna fick det här ärendet på bordet för fem minuter sedan eftersom det togs i kommunstyrelsen i dag. Det här mötet borda ha lagts senare så att det fanns en rimlig tid att sätta sig in i svaren.

Faxen hos oss är full av kritiska synpunkter på Boulton från företagarna i de affärscentrum som de äger i Västerås. Jag ska kort citera:

Vi vädjar till Stockholms stads alla kommunfullmäktigeledamöter att se upp med fastighetsägaren Boulton och inte godkänna försäljningen av Centrumkompaniet. Ni utsätter annars många företagare, familjer och affärsidkare för stor fara. Ni kan inte ana vad vi i Västerås och andra städer i Sverige har gått igenom.

Det får stå för vad det är, men det finns ett antal frågetecken och kritiska synpunkter.

Vi i Vänsterpartiet tycker att den här affären inte skulle ha inletts. Vi tycker att den inte ska göras. Vi har principiella invändningar mot att överlåta centrumanläggningar, hyresgäster och samlingslokaler till en privat ägare. Vi yrkar att förslaget avslås.

Vi vet att det är i enlighet med er politik. Vi tycker därför att ni åtminstone borde ha gjort det här på ett sådant sätt att det hade en demokratisk gång och information. Vi tycker att de klausuler som vi har begärt hade kunnat föras in för att garantera stockholmarna fortsatt tillgång till det offentliga rummet. Ert svar i det avseendet är helt felaktigt.

Vi tycker att hyresgästerna skulle ha fått en anständig behandling. Man kunde ha låtit dem övergå till ett annat bostadsbolag. Vi tycker att majoriteten skulle ha lyssnat på kritiken från Västerås.

Vi vet att de konsulter som genomförde den här affären fick bra betalt, men bara om den blev av. De fick drygt 25 miljoner kronor. Då är det kanske inte så konstigt om de inte tar fram dessa kritiska synpunkter.

Vi yrkar bifall till det gemensamma avslagsyrkandet från s, v och mp.

Anförande nr 3

K a r l B e r n (fp): Ordförande och medlemmar i vår församling! Vi ska väl inte dra ut på den här debatten och göra en repris. Vi vill bara påpeka hur det ligger till.

Jag är medveten om att det är en ideologisk fråga för er på vänsterkanten. Ni gillar inte att centrumanläggningar och andra anläggningar övergår i privat ägo. Man vill ha dem i kommunal ägo.

Vi inom alliansen anser att kommersiella anläggningar inte hör till vår kärnverksamhet. Vi ska inte pyssla med sådant. Därför yrkar vi i Folkpartiet bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut. Det gör vi av den anledningen att det här är en mycket bra affär för stockholmarna och dem som ni värnar om, nämligen småföretagarna. Jag är ju själv småföretagare. Jag tittar på vad Svensk Handel säger. Handlarna i Stockholm tar detta med ganska stor ro.

Butiksägarna älskar inte precis centrumanläggningar och centrumföretag över huvud taget, oavsett vad de heter. Centrumkompaniet drar på sig ganska mycket kritik i dag. Man tycker inte att det är världens bästa ägare.

Jag yrkar därför bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Om ni hade fler frågor och funderingar hade ni kunnat titta på förfrågningsunderlaget. Det är mycket detaljerat. Man ska fråga. Man kan till exempel ringa upp Per Blomstrand och fråga, om det är några oklarheter. Då hade ni fått svar.

Jag yrkar alltså bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 4

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Det var ett intressant anförande. Jag har ett problem med det. Jag anser inte att det är ideologiskt att ställa frågan: Vad är innehållet i avtalet? Jag har fortfarande inte hört dig tala om vad de muntliga klausulerna består av. Det har vi rätt att känna till. Den frågan har ställts många gånger. Det är inte någon ideologisk fråga, det är snarare en demokratifråga.

Jag vet inte vilken ideologi som säger att man inte ska vara affärsmässig. Hur kommer det sig att man i Sveriges största fastighetsaffär använder muntliga klausuler som vi inte ens känner till? Känner möjligen Folkpartiet till innehållet? Om Folkpartiet känner till innehållet kanske vi kan upplysas om det.

Anförande nr 5

K a r l B e r n (fp): Vi i Folkpartiet känner inte till några muntliga överenskommelser. Enligt de svar som vi har fått på de frågor som vi har ställt direkt till Stockholms stadshus AB och ansvarigt borgarråd finns det inte några muntliga hemliga avtal.

Det fanns däremot en massa frågor som skulle ligga till grund för vilka som fick vara med i anbudsgivningen. Det kan möjligen vara upphovet till vad man nu kallar för muntliga avtal. Där stod det exakt vad som skulle göras. Det var mycket detaljerat. Så går affärer till när man köper och säljer fastigheter.

Jag hänvisar till förfrågningsunderlaget. Där står allting. Ingenting är hemligt.

Jag vet inte om ni har frågat Stockholms stadshus AB, där hela avtalet finns, om det är några muntliga avtal som inte har redovisats.

Anförande nr 6

A n n M a r i E n g e l (v): Visst är det en ideologisk fråga, Karl Bern. Det är därför ni har så bråttom att få det här gjort att ni kör över demokratin. Ni vill hinna sälja så mycket som möjligt innan ni förlorar väljarnas förtroende.

Din syn på demokrati är tydligen att jag ska ringa till Per Blomstrand. Jag vet att vi har olika syn på detta. Vi diskuterade det senast. Varken Centrumkompaniets styrelse eller koncernstyrelsen har haft möjlighet att diskutera de här kriterierna. Det tycker vi är en brist.

Du säger att man ska ägna sig åt kärnverksamhet – det är ditt mantra. Tycker du att det är en kärnverksamhet att tillhandahålla bostäder? Det ingår ju bostäder i den här affären. Om det är stadens kärnverksamhet kunde man ju ha fört över dem till något av stadens bostadsbolag. Det är stor skillnad att ha stadens bostadsbolag som värd. Man har bland annat plats i internkön. Tycker du att det är kärnverksamhet?

Anförande nr 7

K a r l B e r n (fp): Jag har uppfattningen att det inte är en kärnverksamhet på så sätt att det absolut är det som vi ska pyssla med. Privata bostadsbolag kanske sköter det bättre. Det är en annan sak.

Det här är komplicerade anläggningar. I Fältöversten måste man till exempel ha en tredimensionell fastighetsbildning för att kunna lösa detta. I avtalet har man tänkt på det. Hyresgästerna har redan för länge sedan bildat en bostadsrättsförening. De får välja om de vill överta lägenheterna eller om de vill fortsätta att hyra dem.

Anförande nr 8

C e c i l i a Ö n f e l t (c): Centerpartiet anser inte att det tillhör stadens uppgifter att äga och driva kommersiella köpcentrum.

Den politiska sfären har stora möjligheter att påverka stadens struktur och utveckling utan att bedriva denna spekulativa shoppingverksamhet i konkurrens med privata företag – om nu någon undrar vad vi tycker i den frågan.

Stadens bolagsverksamhet omfattas av andra lagar och regler än den vanliga verksamheten i nämnder och styrelser, vilket innebär att man inte kan föra affärshandlingar inför öppen ridå – om nu någon trodde att vi har några hemligheter.

Vår bedömning kan inte bli annan än att den här affären har genomförts med den öppenhet som är förenlig med lagar och regler kring bolagsverksamhet och god affärsetik.

Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 9

A n n M a r i E n g e l (v): Då frågar jag dig också, Cecilia, om du tycker att det är kärnverksamhet att förvalta bostäder.

Stadens bolag har ju en annan skyldighet. De faller inte under exakt samma lagar. Det skulle inte vara omöjligt för fullmäktiges ledamöter som ska fatta beslut om affären att ha insyn i affären. Jag har svårt att tro att det har med bolagsordningen att göra. Det handlar om tidsplanering och vilja.

Frågan är alltså: Tycker du att det är kärnverksamhet att förvalta bostäder för äldre, som det i huvudsak handlar om, i Fältöversten och Ringen?

Anförande nr 10

C e c i l i a Ö n f e l t (c): Det finns möjlighet för den flerdimensionella fastighetsbildningen att skilja ifrån bostäderna om man vill. Aktiebolag har särskilda regler och upphandling måste göras efter särskilda regler.

Anförande nr 11

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Jag är inte säker på att Cecilia Önfelt var här förra veckan. Då underströk Kristina Alvendal flera gånger att det finns ett muntligt avtal vid sidan av det skriftliga avtalet. Det anser jag inte vara affärsmässigt. Anser Centerpartiet att vi ska ha en process i den här salen där vi gör oss av med vår egendom på ett icke affärsmässigt sätt?

Anförande nr 12

C e c i l i a Ö n f e l t (c): Som du mycket riktigt påpekar deltog jag inte i debatten förra gången. Det som då sades i denna sal kan jag inte göras ansvarig för.

Anförande nr 13

M a l t e S i g e m a l m (s): Ordförande, fullmäktige! Det är nog sant som du sade. Det som har sagts i den här salen när man inte var med kan man inte vara ansvarig för. Man kommer däremot att vara ansvarig för de beslut som fattas i den här salen. Det är en sak som är säker.

Jag tycker att det är förödande med utförsäljningar av allmän egendom, som ju den här stora affären handlar om. Man privatiserar. När man har privatiserat tappar vi rådigheten över det som är privatiserat.

Man får en engångsersättning, men vad händer sedan? Det är ett engångsbelopp som man ska göra något med.

Jag har en fråga till ansvarigt borgarråd. I alla tv-intervjuer och alla radiointervjuer och i alla tidningsintervjuer har man ställt frågor. När det kommer obehagliga frågor som är lite mer precisa säger borgarrådet: Det står inte i avtalet, men vi har ett muntligt avtal om detta. Min fråga är: Är det borgarrådet själv som har slutit de muntliga

avtalen? Jag trodde faktiskt att fullmäktige fattar beslut om avtal framför allt när det gäller privatisering och en av Sveriges största affärer.

Jag tycker att du ska skriva ned det som du har kommit överens om muntligt och dela ut det till oss här i salen så att vi får se vad du har kommit överens om muntligt. Det muntliga avtalet är otroligt viktigt. Det är inte något som borgarrådet själv ska fatta beslut om.

Man privatiserar det offentliga rummet när man säljer ut alla centrumanläggningar. Vilka konsekvenser har det för framtiden? I det offentliga rummet har vi alla kunnat ha olika typer av aktiviteter.

När det gäller konsekvenserna för hyresgästerna hänvisar ni till lagstiftningar i det papper som är utlagt i dag. Man får naturligtvis inte göra saker som går emot lagstiftningen. Ni säger att man ska utveckla förortscentrumen och att man har gjort någon typ av vision över det hela.

Jag har tittat på en tjusig mapp som det här företaget har gjort. Man har intervjuat en del personer och så har man en del kul skisser på hur man kan utveckla ett förortscentrum. Men ingenting i avtalet talar om att det kommer att bli en sådan utveckling, om det nu inte är det som finns i det muntliga avtalet.

Så har vi frågan om energibesparande åtgärder. Om de har varit så framgångsrika i kontakterna med ÅF Infrastruktur borde kanske kommunen ha haft en genomgång av energibesparande åtgärder för hela fastighetsbeståndet. Det är väl inte något unikt för det här företaget.

Anförande nr 14

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! I dagsläget är det två personer som har pratat om muntliga avtal och muntliga klausuler. Det är de två som även under den förra debatten pratade om detta. Ingen annan har pratat om att det finns muntliga avtal eller muntliga klausuler. Det finns heller inga sådana. Däremot finns det ett antal kriterier som jag i mitt inledningsanförande klart och tydligt redovisade. De fyra kriterier som gjorde att vi så småningom kom ned till fyra aktörer som vi har förhandlat med prismässigt har varit klara och tydliga för oppositionen sedan den dag då vi påbörjade försäljningen.

Än så länge är det bara Paul Lappalainen och Malte Sigemalm i den här salen som pratar om muntliga klausuler. Det var det som förlängde debatten förra gången. Nu, mina herrar, behöver ni inte förlänga debatten mer med den frågan.

Anförande nr 15

M a l t e S i g e m a l m (s): Vid förra fullmäktige var många från den borgerliga kanten uppe och försvarade muntliga avtal. Kommer du ihåg den debatten? Det finns protokollfört vilka som var uppe och pratade om och försvarade muntliga avtal. Du har själv varit med i tv- och radiointervjuer och så fort det blir kniviga frågor säger du att det där har vi ett muntligt avtal på.

Vi vill veta vilka uppgörelser som är gjorda vid sidan det avtal som i dag föreligger.

Anförande nr 16

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Det finns ett mantra här: Det här inte kommunens ansvar.

I dag är det shoppingcentrum som inte är kommunens ansvar. Shoppingcentrum sagt som om det är något som inte angår oss stockholmare. Det handlar om affärscentrum. Det handlar om Stockholms stads utveckling. Den frågan är självklart en del av kommunens grundläggande ansvar, däremot inte att Stockholm ska äga varje affärscentrum.

Att allt ska säljas lyser i denna kammare. Oppositionen har lagt förslag om att det ska finnas en lathund för utförsäljningar. Den lathunden borde Kristina Alvendal ta till sig. Inget av de förslagen har man sagt ja till från majoriteten.

Vi vill att man alltid vid utförsäljningar ska analysera de ekonomiska och sociala konsekvenserna. Vid större försäljningar, som i fallet med Centrumkompaniet, ska man skriftligt dokumentera konsekvenserna. Vi vill också att avtal alltid ska dokumenteras skriftligt och att det inte ska finnas några muntliga avtal. Vi vill att utförsäljningar ska ske med största möjliga insyn för medborgare, medier och kommunfullmäktige.

Jag förstår inte varför inte majoriteten kan skriva under på dessa principer för hur utförsäljningar ska gå till.

Sålt är ju sålt. Jag förstår inte hur man från majoritetens sida kan säga att man har garantier för att det blir en bra utveckling i de förortscentrum som många här i kammaren är väldigt oroliga över.

Vi är också oroliga för hur hyresgäster – både privata och affärshyresgäster – blir behandlade. Just nu har Boulton 70 tvister i Hyresnämnden med affärsägare. Vi har fått allvarliga signaler från många oroliga människor. Vi tar de signalerna på allvar. Jag har inte sett att majoriteten tar de signalerna på allvar och resonerar kring dem. Man står bara här och försvarar Boulton.

Den lilla extra efterrätten som Kristina Alvendal kom med var: Kolla! De är så duktiga på miljö. De är duktiga på energieffektivisering. De har minsann i andra shoppingcentrum minskat energiförbrukningen med hela 25 procent.

Det har de säkert. Vet du vad det beror på, Kristina? Det är enkelt. I England – det land som Boulton kommer ifrån – är man mycket duktigare på energieffektivisering och på att vara energisnål än vad man är i Sverige. Det är något som Stockholm kan lära sig på alla områden.

Det innebär inte att man är duktig på alla miljöfrågor eller att vi för den sakens skull skulle säga ja till den här typen av utförsäljning.

Anförande nr 17

K a r l B e r n (fp): Ordförande! Jag är medveten om att det är svårt att begripa hur det här går till. Varje gång ett hyresavtal går ut – i genomsnitt vart tredje år – får man som hyresgäst ett brev av hyresvärden, oavsett om de heter Atrium, Rodamco, Boulton eller Centrumkompaniet, där det står: Ditt avtal är uppsagt på grund av villkorsändring. Det betyder att de vill höja hyran.

Då går man rutinmässigt till Hyresnämnden och anmäler det för förlikning. I 98,5 procent av fallen gör man en överenskommelse innan tiden har gått ut. Det är rutin. Så går det till.

Det kan inte vara lätt att veta hur det fungerar. Boulton, Atrium och alla andra har därför många ärenden i Hyresnämnden.

Anförande nr 18

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Jag vet inte vad folktopisten Karl Bern är ute efter. Boulton har ändå i Sverige tvister med främst småbutiker. Det är tvister om att man höjer hyrorna väldigt kraftigt. Det handlar om att man har en policy där man försöker få ut småbutiker ur affärscentrumen eftersom de inte passar in i affärsidén. Det är inte lönsamt och man vill få ut mer pengar ur verksamheten. Boulton är också okänt för aggressiva metoder. Det är allvarligt att så många små affärsidkare är oroliga, tycker jag. Jag trodde att Folktopiet brydde sig om småföretagare. Det verk- ar som om man hellre försvarar en stor fastighetsägare än de små arbetande män- niskorna.

Anförande nr 19

A b d o G o r i y a (s): Ordförande! Jag är mycket förvånad. Förra gången var det oerhört viktigt för Kristina Alvendal att betona att muntliga avtal gäller. Nu förnekar hon detta. Det är anmärkningsvärt.

Alliansen, med Moderaterna i spetsen, har av ideologiska skäl bestämt sig för att sälja de gemensamma egendomarna till privata aktörer. I det här fallet gäller det Centrumkompaniet. Man säljer och skriver på avtal utan tillräcklig konsekvens- analys. Med öppna ögon säljer man, som jag ser det, till låga priser, samtidigt som man blundar för de negativa konsekvenser som stockholmarna drabbas av i form av höjda hyror och hårdare klimat.

Med öppna ögon frånhänder man stockholmarna all möjlighet att påverka eller fatta kloka beslut när det gäller utvecklingen av Centrumkompaniet. Samtidigt blundar man för de negativa konsekvenser vissa, för stockholmarna viktiga, verksamheter drabbas av.

Alliansen tror att stockholmarna är naiva och hoppas att de ska acceptera det som försiggår. De senaste opinionsmätningarna, inte minst den i dag, talar sitt klara språk. Man vill inte ha de här stora försäljningarna vare sig på nationell eller på kommunal nivå.

Därmed yrkar jag bifall till den gemensamma reservationen från s, v och mp.

Anförande nr 20

Borgarráðet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige och Abdo! Jag vill återigen tala om vad som diskuterades förra gången och av vem.

Den enda gången jag pratade om muntliga avtal var när jag förklarade juridiken och sade att muntliga avtal ska hållas. Jag påstod aldrig att vi hade sådana. Det var ni på vänsterkanten som hela tiden pratade om muntliga klausuler och muntliga avtal. Om ni vill ha belägg för det kan ni titta i protokollet. Det är exakt vad som hände vid förra fullmäktige.

Anförande nr 21

A b d o G o r i y a (s): Jag håller helt med dig. Vi måste antagligen gemensamt läsa protokollet. Vi som var här minns tillräckligt bra vad du sade till Paul när du ifrågasatte hans juridiska kunskaper. Du borde komma ihåg det, precis som vi.

Anförande nr 22

Borgarráðet S a m u e l s s o n (kd): Mantrat tål att upprepas: Nej det är ingen huvuduppgift för oss att äga och driva gallerior. Om man är intresserad av att ha en Mahjongbutik i vartenda galleri kanske man vill vara med och driva den i kommunens regi.

Vi har, från Kristdemokraternas sida, sagt det tydligt i många budgetar och vi är glada att vi redan i vår första gemensamma budget för 2007 talade om att Centrumkompaniet skulle säljas. Stockholm har stora behov av satsningar framöver. Vi behöver frigöra medel.

En fastighetsaffär i den här storleksklassen måste naturligtvis genomföras med allra största seriositet. Vi gjorde oss själva en björntjänst annars.

Det roliga var att många kände sig kallade och ville vara med i affären. Som tidigare har nämnts var 70 stycken intresserade. Man landade sedan på fyra och till sist var det Boulton som var det bästa budet.

Det vore konstigt om inte en så stor affär som den här fick både positiva och negativa synpunkter.

Hyrestvister, som har nämnts här tidigare, är ju inte något som Centrumkompaniet har kunnat svära sig fri från. Det är något som ingår i det normala arbetet när man diskuterar hyror.

Det har kommit en del negativa synpunkter från Västerås. Men från Högdalen har man stora förväntningar från företagen på vad som ska hända när Boulton tar över.

Vi har särskilt noterat att Boulton så tydligt har visat intresse för både små och stora gallerior och affärscentrum. Det tycker jag är viktigt. Man måste kunna se dem på lite olika sätt.

Vi yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 23

M a l t e S i g e m a l m (s): Jag kan inte förstå hur borgarrådet kan tro att det blir mindre Mahjong om man privatiserar.

Det jag är mest orolig för är att när man har sålt ut det offentliga rummet är frågan vem som ska bestämma att det ska finnas bra mötesplatser i en centrumanläggning. Vem ska bestämma att vi ska ha samlingslokaler centralt belägna i centrumanläggningar? Vem ska i framtiden bestämma vilken offentlig verksamhet med yttrandefrihet som ska kunna bedrivas i en centrumanläggning?

När man har privatiserat har vi ingen rådighet över vad som kommer att ske i centrumet. Det är min största invändning mot affären.

Ni säger att utförsäljning inte är någon stor fråga. Utförsäljningen måste vara en otroligt stor fråga.

Anförande nr 24

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Det är en stor fråga när man ser på fastighetsaffären i sig och att den kan frigöra medel som vi kan använda till satsningar i staden.

Det intressanta är att så fort det handlar om en privat uppgörelse är det för er som om det är mörkermän som tar över och som vill alla medborgare i Stockholm illa. Man vill bara göra det sämsta och värsta. Helst ska väl ingen ha tillträde till de offentliga rummen.

De är väl lika intresserade som vi andra av att många rör sig och att det inte är tomma utrymmen och att folk bara är i affärerna. Jag förstår inte dina synpunkter.

Anförande nr 25

A n n M a r i E n g e l (v): Nej, det är inga mörkermän, Ewa, men det är ett privat företag som har sina affärsintressen.

Så här står det i tidningen i Västerås: Borttvingade butiker. Kraftiga hyreshöjningar. Kränkta handlare och protestlistor. Sällan har de svenska gallerierna fått en mer omdiskuterad hyresvärd än Boulton. Vi måste ta ansvar för utvecklingen av gallerierna. Små familjeföretag mår oftast bättre av att inte finnas där, säger Boultons vd Bo Falk. Vidare säger han: Som fastighetsägare måste man ta ansvaret att flytta ut något som inte passar in.

Det är det som oroar oss. Det kanske inte passar in i Boultons koncept att ha bibliotek och apotek och små familjeföretag. Vi har ingen möjlighet att styra det i dessa centrum som ska serva alla stockholmare.

Självklart vill Boulton ha största möjliga avkastning, men det är just det som oroar oss. En del av de här verksamheterna kanske inte ger maximal avkastning ekonomiskt, däremot är de av största nytta för stockholmarna.

Anförande nr 26

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Jag trodde att vi var överens om att när staden bildar bolag är det för att ha affärsverksamhet och få största möjliga avkastning. Det trodde jag att vi var överens om. Annars är det ju dumt att ha bolag. Då kunde vi ha förvaltningar på ett annat sätt.

Jag tycker att du ska göra en historiekontroll av hur Centrumkompaniet har behandlat många affärsidkare. Det är inte svart eller vitt mellan privat eller kommunal ägare.

Man kanske i en del gallerior vill satsa på butiker som är inriktade på sport eller ungdomar, i en del satsar man på annat. Det är så man resonerar över hela världen. Man vill inrikta gallerierna mot olika grupper i samhället. Det är inte konstigt om man då får flytta till en annan galleria med sin verksamhet.

Anförande nr 27

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Jag är inte helt säker på att jag var här förra veckan. Jag har i alla fall en helt annan bild av vad som hände än den som framkommer här.

Kristina Alvendal stod, enligt min bild, i denna sal förra veckan och sade att det finns ett muntligt avtal och muntliga villkor som täcker en del av de frågor som vi hade.

Hon påpekade för oss att muntliga avtal gäller likaväl som skriftliga avtal. Varför skulle man understryka det om frågan om muntliga avtal inte hade tagits upp? Jag kom in i debatten för att jag hörde en förvirrad diskussion om muntliga avtal.

Jag tog upp frågor som: Vad innehåller de muntliga löften som gäller enligt avtalet? Vilken påföljd gäller vid avtalsbrott? Om avtalsparterna är överens om muntliga villkor, varför skrev man inte ned dem?

Jag frågade också om de jurister och konsulter som Stockholms stad har haft. Om jag förstår det rätt var det 5 miljoner kronor till konsulter och 20 miljoner till jurister. Jag frågade om dessa konsulter hade gått med på användningen av muntliga villkor i Sveriges största fastighetsaffär.

Hela problemet kunde ha lösts genom att Kristina Alvendal hade sagt att det inte finns några muntliga avtal. Det avtal som gäller är det skriftliga. Då skulle jag inte ha haft något att säga.

Jag måste fundera över om jag över huvud taget var här förra veckan.

Anförande nr 28

G u l a n A v c i (fp): Herr ordförande! Vi hör gång på gång att Paul hänvisar till ett muntligt avtal. Om det har funnits ett muntligt avtal, varför tog du inte med dig ett utdrag ur protokollet så att vi andra slipper höra när du upprepar sig. Du hade förenklat debatten genom att ta med dig det påstådda utdraget ur protokollet från förra gången.

Anförande nr 29

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Det är lite svårt att se ett muntligt avtal. Jag vet inte vad man gör i Folkpartiet. Muntliga avtal går inte att se.

Det är därför jag gång på gång frågar Kristina Alvendal: vad det muntliga avtalet och de muntliga villkor som hon tog upp innehåller.

Hennes svar är att vi har fått svaret genom den här debatten. Det är ungefär vad hon avslutade med.

Problemet är att vi har rätt att se vad som står i ett sådant avtal. Det har även ni rätt till. Karl Bern säger att han inte har sett något muntligt avtal. Han var här förra veckan. Han gick in i diskussionen och sade från podiet att muntliga villkor inte är något som han skulle rekommendera.

Har Folkpartiet några nya idéer om muntliga avtal?

Anförande nr 30

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Jag kommer inte att diskutera det här mer i debatten eftersom det är mer intressant att diskutera sakfrågorna.

Det finns inga muntliga avtal. De som pratade om muntliga avtal – det framgår av protokollet – var framför allt du själv som påstod att vi hade sagt att det fanns muntliga avtal. Ett sådant påstående har aldrig gjorts. Det gjordes av er från vänsterkanten. I övrigt finns avtalet att ta del av. Jag hoppas att ni har gjort det.

Anförande nr 31

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Du har fel. Den här situationen är beklaglig. Sådant här händer i politiken. Svart blir vitt ibland, och vitt blir svart. Det blir inte bättre för det. Det är inte bra för demokratin. Det är lika bra att säga: Jag sade fel. Sedan kan man gå vidare. Det är okej. Men när du säger: Jag har inte gjort det, är det ett problem.

Anförande nr 32

B j ö r n L j u n g (fp): Herr ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag hade tyvärr inte glädjen att vara här förra gången. När man lyssnar på den här debatten blir man en aning fundersam över vad man egentligen diskuterade. Det låter som om man diskuterade en icke-fråga.

Man kan ju dra slutsatsen att om man diskuterade en icke-fråga finns det väl inte så många invändningar mot själva sakfrågan. I så fall hade man väl ägnat sig åt den.

Det är en ideologisk fråga. Det är helt rätt. Staden ska inte ägna sig åt sådant som andra kan göra, oftast bättre.

Staden som centrumägare eller aktör gör som alla andra. Jag hade glädjen att inviga Västermalmsgallerian. Det gjorde jag i augusti 2002. Tror ni att staden som ägare – det var Familjebostäder som ägde Västermalmsgallerian – gör på något annat sätt än andra centrumägare? Nej, det gör man inte. Man har bestämt vilken profil man ska ha. Om någon butik bryter mot det kan den inte vara kvar i centrumanläggningen eftersom fastighetsägaren vill ha det på ett visst sätt.

Jag tyckte att det hade varit en höjddare med en sportbutik där, men det skulle inte vara en sportbutik. Det skulle vara inredning, kläder och mat. Det hade man beslutat. Det var gångbart och det var det som man kommersiellt hade kommit fram till.

Atrium byggde om Farsta centrum. Har Farsta centrum blivit sämre än det blåshål som det var innan? Farsta centrum är fantastiskt i dag.

Om vi går norröver hittar vi Uppsala och Gränby centrum. Det är också Atriums. Det är en jättebra centrumanläggning. Tidigare var det ett OBS-varuhus som låg mitt ute på gårdet. Det var inte alls kul att vistas där.

Ni kan förstås inte kritisera Atrium. Det kommer lite ur den kooperativa rörelsen och KF-fastigheter. Det ska man väl inte kritisera. Det är ändå ett kommersiellt bolag. Det har blivit ett lyft.

Det kommer också att kunna hända med många av de anläggningar som faktiskt inte är så himla bra i dag och som Stockholms stad har förvaltat genom Centrumkompaniet. Högdalen är ett exempel. Därför är det viktigt att vi vänder oss till andra och låter andra driva verksamheterna på kommersiell basis.

Därför bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 33

T o m a s R u d i n (s): Det är påtagligt att Folkpartiet har blivit sådana marknadsfundamentalister att man till varje pris försvarar detta.

Vi har inte varit särskilt oroliga för en enskild fastighetsförvaltare. Vi har ställt frågor till Moderaterna och till er i majoriteten om vad som händer med ett antal saker i dessa områden. Vi tycker inte att ni har svarat på dem. Vad händer med möjligheterna för de företag som finns där i dag? Hur kommer vi att kunna sköta offentlig service? Ni har valt att inte svara.

I den förra debatten gick det så långt att man hänvisade till muntliga avtal som nu tydligen inte ens existerar. Vi i oppositionen står här med obesvarade frågor. Folkpartiet har nu fallit in i lovsången och blivit en del av marknadsfundamentalismen. Det tycker jag är väldigt sorgligt.

Anförande nr 34

B j ö r n L j u n g (fp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Nu kommer vi till pudelns kärna. Det var ju det jag sade. Nu kommer vi till ideologin. Svaret på era frågor finns i ärendena, men ni väljer att inte lyssna till de sakliga svaren. Det viktigaste för er är ideologin.

Självklart är ideologin viktig i detta. Det är självklart viktigt att staden ska syssla med de kärnverksamheter vi är satta att syssla med. Det är inte att driva centrumanläggningar. Så är det – enkelt och klart.

Anförande nr 35

A n n M a r i E n g e l (v): Svaren finns inte i ärendet, Björn. Ni säger att det inte blir någon förändring för hyresgästerna och att det inte blir någon förändring när det gäller tillgången till det offentliga rummet. Det är inte sant. Ni har inte utrett frågan. Ni svarar bara mekaniskt.

Du sade att vi ägnade förra gången åt en icke-fråga. Den icke-frågan handlade om att utveckla ytterstadscentrum. Vi fick till svar att de har lovat det. När vi frågade vad det står i avtalet – vi har läst avtalet – fick vi till svar att det inte står i avtalet, men att det är ett muntligt avtal. Det tror jag att alla här hörde.

Vi tycker inte att Centrumkompaniet har skött sig perfekt. Det finns säkert problem. Vi kanske har varit dåliga i ägartillsynen. Skillnaden är att vi har kunnat ingripa när något har gått fel. Jag har varit med om ett antal ärenden i kulturnämnden där Centrumkompaniet har velat höja bibliotekshyror och hyror för samlingslokaler så att det har varit omöjligt att vara kvar. Då kan vi ingripa och göra andra prioriteringar när det är våra egna bolag. Vi har ingen möjlighet att påverka hur Boulton hanterar lokalerna i våra förortscentrum. Det är skillnaden.

Anförande nr 36

B j ö r n L u n g (fp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Ann Mari Engel kan naturligtvis inte hitta något gott i privat företagsamhet. Det förstår jag mycket väl. Vi har så olika syn på detta. Det är bra att det är klart och tydligt.

Jag har lite erfarenhet från kommunalägda bolag och hyresförhandlingar med både samhällsnyttiga institutioner och andra. Vi är varken bättre eller sämre än någon annan.

Biblioteket i Fältöversten var så osams med Centrumkompaniet redan innan Boulton kom in i bilden att man ville flytta därifrån. Vi ska inte tro annat.

Om vi tror att de kommunala bolagen ska agera på något annat sätt än som gäller för marknadens villkor är vi verkligen inne i det äkta socialistiska samhälle som Ann Mari Engel brukar förespråka.

Anförande nr 37

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): En gång till: Att kräva en affärsmässig hantering av Sveriges största fastighetsförsäljning är inte en icke-fråga. Under förra perioden med Moderaterna i spetsen fanns det en hel del utförsäljningar och privatiseringar som inte genomfördes på affärsmässiga grunder, utan på ideologiska grunder. Det ska absolut ut. Det spelar ingen roll om det gick ihop eller inte.

Här får vi höra om att muntliga villkor kan användas i ett sådant avtal. Det anser jag inte är affärsmässigt. Det är inte affärsmässighet som har drivit i det här fallet, vilket gör att man just därför måste fundera över hela avtalet.

Anförande nr 38

B j ö r n L j u n g (fp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag förstår fortfarande inte riktigt vad Paul Lappalainen egentligen menar, men jag kan säga så mycket i alla fall att den affär vi har att ta ställning till i dag marknadsmässigt är otroligt bra och är en väldigt bra affär för Stockholms stad och dess invånare. Det är precis det vi har att se till här, ingenting annat. Därför ska vi genomföra affären genom ett bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 39

M a r t i n M i c h e l (mp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! I Rinkeby och Tensta är vi faktiskt oroliga för vad som kommer att hända för småföretagarna och deras villkor. I återremissyrkandet ställdes en del frågor angående just konsekvenserna för dem. Då har man svarat att på kort eller medellång sikt blir det inga konsekvenser för hyresgäster och småföretagarna. Besittningsskyddet gäller som vanligt, och enligt hyreslagen gäller nio månaders uppsägning. Det är det man svarar.

Det som vi är oroliga för i både Rinkeby och Tensta är följande. Det finns en stor efterfrågan på små butikslokaler, små lokaler över huvud taget. Det är en väldigt stor brist på dem. Det vi får höra från Västerås också i andra sammanhang när det gäller Boulton är att de strävar efter att slå samman lokaler – det är det de kallar för utveckling – och göra större lokaler. Man får mindre hyresgäster, mindre administration, och det blir billigare och enklare att hantera det för det privata företaget. Det är en utveckling som vi inte vill ha där ute. Det gagnar inte alls stadsdelen där. Det går åt fel håll.

När man talar om betydande satsningar för att utveckla anläggningar i ytterstadsområdena skulle vi vilja ha klarare besked om vad man egentligen menar. Det är en fråga jag vill ställa direkt till borgarrådet Alvendal: Hur vill man utveckla de här förortsområdena där det nya bolaget kommer att ha hand om centrumanläggningarna?

Jag försökte under dagen att få tag i kartor. I samband med fastighetsförsäljningar har man alltid kartor som visar hur tomtgränser och sådant kommer att ligga. Men det gick inte att få tag i dem. Så fick jag också höra det finns en pärm någonstans med kartor i. Där framgår att flera av centrumgångarna, i Tensta och Rinkeby till

exempel, kommer att säljas. Då finns det en uppenbar risk att tillgängligheten på gångar och torg inte blir densamma som i dag.

Jag vill också veta varför jag inte fick ta del av kartorna. En tjänsteman säger att tomtgränserna kommer att gå vid husliv, alltså påverkas inte gatorna och torgen av försäljningen. Men enligt samlingsmappen, där det ska finnas kartor, kommer centrumanläggningarna och gångarna att säljas.

Vidare säger man att 5 miljarder av priset ska gå till infrastruktur och bostadsbebyggelser, och 5 miljarder vet vi är små smulor i det här sammanhanget när det gäller infrastruktur som kostar åtskilliga miljarder. Jag skulle gärna vilja veta mer. Det står i handlingarna att det kommer att satsas mycket på det området med de här pengarna. Jag tycker intet att det stämmer riktigt. Det är en klar överdrift i mina ögon.

Anförande nr 40

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Jag fick en direkt fråga angående förortscentra. Utöver det som står i ärendet handlar det som stadens generella arbete för att lyfta en del av förortsområdena. Bland annat kommer vi efter sommaren att få ett ärende till den här församlingen som handlar om Järvalyftet. Där kommer flera aktörer, inte bara den nya ägaren av Centrumkompaniet utan även andra privata aktörer naturligtvis, att vara med för att lyfta hela Järvaområdet.

Ett annat sådant exempel är att Centrumkompaniet är medlem i den gemensamma fastighetsägarföreningen som startades för bara några veckor sedan på Järvaområdet, med privata aktörer, kommunala aktörer, bostadsaktörer, kommersiella aktörer för att lyfta området. Det medlemskapet för Centrumkompaniet går över till Boulton så att den nya ägaren kommer att få ta del av det arbetet och vara delaktig utöver det som står i ärendet i dag.

Anförande nr 41

M a r t i n M i c h e l (mp): Ordförande, fullmäktige! Fortfarande efterlyser jag de konkreta förslagen på vad lyftet i ytterstadsområdena egentligen handlar om. Jag skulle vilja ha tydliga svar på den punkten, men det verkar jag inte få.

Anförande nr 42

K a r i n R å g s j ö (v): Den här affären skapar oro. Ni skapar oro. Hur oroliga ska småföretagarna vara? Det är ingen hippt affär för småföretagarna i Västerås i dag. Det är ett tufft läge för dem. Kommer småföretagarna i centrumanläggningarna att kunna sova gott om natten i sommar, eller har de aldrig varit oroliga? Vad jag vet har Boulton helt ändrat inriktning. De vill ha de stora koncepten. De vill ha likriktning. Finns det över huvud taget plats för mångfald i ert nya Stockholm som är som ett stort varuhus – sälja, sälja, sälja?

Östermalm är en väldigt segregerad stadsdel, men det finns ett ställe på Östermalm där det bor andra typer av människor, alltså pensionärer och låginkomsttagare, och det är Fältöversten. De är väldigt oroliga. Vad kommer att hända med hyrorna där? Bostadsrättsföreningen gick i maj ut med ett brev till alla som bor i detta område. De

sade att Boulton kommer att sälja ut lägenheterna i nästa stora fastighetsaffär som kommer och att det skulle lyxrenoveras.

Det kom ytterligare ett brev där det stod att de som vill ordna finansiering på egen hand kunde göra det. Det fanns seniorlägenheter och seniorlån. Styrelsen kommer att godkänna att anhöriga blir delägare i lägenheten med max 90 procents andel. Så mycket oro har ni skapat att det är fullständig turbo på Fältöversten.

Inte kommer Boulton att hålla nuvarande hyror. Det tror inte jag. Varför skulle de göra det? De är ju ett bolag som vill ha maximering av sin vinst.

Boulton har gått ut med information till de boende där de säger att man kan köpa loss sin egen lägenhet, om det inte blir någon försäljning av huset för att de ligger ganska högt. Var och en kan alltså köpa sin lägenhet individuellt på grund av den tredimensionella fastighetsbildningen. Det är otroligt fuffigt och lite ovanligt, och det har skapat väldigt oro i Fältöversten. Många befärar en tredubbling av bostadskostnaderna, och det är inte orimligt tänkt när man räknar på det.

Ni skapar alltså mycket oro hos småfolket, medan de som tjänar på era dåliga affärer gör vägen.

Jag yrkar bifall till oppositionens förslag.

Anförande nr 43

Karl Bern (fp): Då vill jag tala om för dig att den turbo som du säger finns på Fältöversten har funnits där de senaste fem åren. Jag sitter faktiskt i Centrumkompaniets styrelse, och de där är alltid på krigsstigen mot Centrumkompaniet. De tycker att det kommunalägda Centrumkompaniet har behandlat dem mycket illa. De har anmält oss till hyresnämnden, som du tycker är så hemskt, för att Centrumkompaniet har stängt sopnedkassen och så vidare. Man har varit orolig för hyran, man har tyckt att anläggningen inte skötts bra. Man vill inget hellre än köpa sina lägenheter.

Det är alltså ingen skillnad om det skulle vara kommunalt ägt Centrumkompaniet eller Boulton. Jag är helt övertygad om att Boulton inte kommer vara vare sig bättre eller sämre än det nuvarande Centrumkompaniet eller om det hade varit något annat centrumbolag som hade ägt det.

Anförande nr 44

Karin Rågsjö (v): Det här har skapat turbo. Det handlar inte om sopnedkastens vara eller icke-vara eller hur de ska vara. Det här handlar om huruvida människor ska kunna bo kvar där eller inte. Många av dem som bor på Fältöversten är pensionärer. De har ganska låga pensioner. I detta Fältöversten bor också människor som annars inte skulle bo på Östermalm. De är vansinnigt oroliga över hur de ska ha råd att bo kvar i detta område. Det vittnar de brev om som har skickats runt. De brev som har kommit från Boulton är väldigt oroväckande. Var och en kan köpa loss sin lilla lägenhet. Det är helt osannolikt.

Självklart har oron ökat i det här området. Tyvärr kommer det att bli så att de här pensionärerna, låginkomsttagarna, kan tvingas att sticka från Fältöversten. Då förblir Östermalm det mycket segregerade ställe som det redan är. Det befästs ytterligare.

Anförande nr 45

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Jag tycker att det är väldigt rörande att höra Vänsterpartiet väldigt hastigt uppkomna vurmande för småföretagarna i den här staden. Men det välkomnar jag, det är väl bra att det sent omsider även kommer från Vänstern.

När det gäller Boulton och om vi tror att det kommer att öka mångfalden i Stockholm tror vi faktiskt det. Det är ett företag som inte finns i Stockholm i dag och inte heller äger några centrumanläggningar.

När det gäller hyrorna får det vara lite rim och reson. Du resonerar och argumenterar på exakt samma sätt som Hyresgästföreningen bland annat ute i Fältöversten. Jag förstår att oron ökar bland hyresgästerna. Då är det på det sättet att hyrorna omfattas av den svenska lagstiftningen oavsett vem som äger hyresrätterna. Ingen kommer att tvingas flytta från sin bostad.

Anförande nr 46

K a r i n R å g s j ö (v): Med tanke på er bostadspolitik samfällt på riksplan och här i staden är människor oerhört oroliga. Är man utsatt för det som man är på Fältöversten blir man säkert orolig om man sitter i en lägenhet och snabbt förstår att man inte kommer att ha råd att köpa sin lägenhet, man kanske inte ens vill det, och man kan se att hyrorna kommer att höjas avsevärt.

När det gäller småföretagen och Vänsterpartiet är vi ännu mer förvånade över att ni så fullständigt ignorerar och inte gör analys av vad som kommer att hända med de olika småföretagen. Boulton är känt för att vilja ha de stora koncepten. Det är inte det lilla skomakeriet eller någonting annat som de värnar utan de stora marknadsföretagen som i USA, och det är inte småpotatis. De andra kommer att få flytta på sig helt enkelt.

Det skulle vara intressant att följa vad som händer dels på Fältöversten, dels, med småföretagen i Stockholm om den här affären genomförs. Det kommer Vänsterpartiet att göra som alltid, inte vurmat för, men stött småföretagaridén. Det kan ni läsa i vårt partiprogram.

Anförande nr 47

R e b w a r H a s s a n (mp): Ordförande, fullmäktige! Jag vill säga några ord gällande Rinkeby Centrum. Jag har bott där i många år. Det var mycket kritik från småföretagen mot Centrumkompaniet, men jag vill lyfta fram en annan fråga som gäller Rinkeby Centrum, den lilla stadsdelen Rinkeby.

I många år har lokala politiker i Rinkeby pratat om utrymme för kvinnor vid Rinkeby torg i centrum. Alla centrum i Stockholms stad – Skärholmen, Kista, Bredden, Vällingby – har under åren byggts ut och utvecklats. Men Rinkeby är kvar i sitt tidigare läge. En fråga som borde lyftas fram gäller utrymme för kvinnor i Rinkeby Centrum. Jag har skrivit om detta och lyft frågan i stadsdelen. Det finns några lokala politiker som bor i Rinkeby, och vi har diskuterat frågan.

Jag undrar: Hur kommer att det bli i framtiden i Rinkeby Centrum? I dagsläget är många lokala föreningar kring centrum som har lokaler där. Det finns inga riktiga kvinnoperspektiv i Rinkeby Centrum. Jag menar att det i Rinkeby Centrum borde göras några speciella insatser från samhället och fastighetsägarna för att skapa en stimulerande miljö för alla som bor i Rinkeby, inklusive kvinnor.

Min fråga till borgarrådet blir: Har ni diskuterat den frågan? Kommer det här att påverka utvecklingen av Rinkeby Centrum när det gäller att det ska finnas kvinnoperspektiv i centrum i de verksamheter som finns omkring Rinkeby Centrum?

Anförande nr 48

G u l a n A v c i (fp): Jag tycker att det är väldigt intressant att höra att någon från oppositionen faktiskt sluter upp i fråga om kvinnornas situation i Rinkeby. Det är synd att den här frågan kommer upp nu när ni har förlorat makten här i Stockholm.

Det är inte så att de nya ägarna eller någon annan ska se till att kvinnornas situation lyfts fram i Rinkeby. Det handlar om att man faktiskt för en politik som gör att de kvinnor som har levt i utanförskap och isolering – på grund av att oppositionen inte har brytt sig om att se till att det blir jämställt och att kvinnor och flickor ute i Rinkeby får sina rättigheter – kommer ut i arbete. Då krävs det andra insatser. Det krävs att man ser till att kvinnor kommer ut i samhället, att kvinnor lär sig det svenska språket och på så sätt får del av sina rättigheter.

Jag tycker att det är märkligt att Rebwar för in kvinnoperspektivet i denna fråga. Ni har ju försummat de kvinnor som bor i Rinkeby i alla dessa år. Det är andra insatser som behövs, och det är språk, arbete och möjligheter att komma ut i samhället.

Anförande nr 49

R e b w a r H a s s a n (mp): Jag vet inte om Gulan har varit i Rinkeby Centrum. Hon pratar om någonting annat än om min fråga. Jag pratar om verksamheten som finns runt Rinkeby Centrum. Vi har lyft fram frågan under förra mandatperioden, och vi har bett att det ska finnas någon möjlighet för ombyggnation i centrum. Vi har pratat med Centrumkompaniet om att det ska finnas en möjlighet för kvinnoverksamhet i Rinkeby. Det var mer kvinnoverksamhet i Rinkeby Centrum i november 2006.

Anförande nr 50

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! På en direkt fråga om jag har diskuterat kvinnornas situation med den nya köparen kan jag svara att jag inte har gjort det. Däremot tar vi upp en hel del frågeställningar som jag tycker att det är viktigt att vi i den här församlingen kan återkomma till och som ju till stor del är

stadens ansvar. Lite grann är det just det som Gulan var inne på, att det är arbete, språk, föreningsliv och andra saker som gör att även kvinnor som kommer från kanske en invandrarbakgrund i större utsträckning kan ta del av det svenska samhället.

Anförande nr 51

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag måste faktiskt säga att jag tycker att den här debatten tog en spännande och något oväntad vändning. Jag tänkte uppehålla mig lite vid det här avtalet, inte därför att någon sade att det är formalia och att det inte finns något annat att diskutera, utan därför att det är politiskt intressant och sakligt en högst relevant fråga, nämligen: Vad händer med de små centrumanläggningarna i förorterna? När det här presenterades fick vi höra, och nu citerar jag: Det är tydliga åtaganden i avtalet att utveckla köpcentren, särskilt dem i förorter som har varit eftersatta.

Då tolkade vi det som att det fanns ett tydligt åtagande i avtalet att göra just detta. Vi letade efter detta i avtalet. När vi till vår förvåning inte fann de tydliga åtagandena och ställde frågan fick vi höra att det var fråga om muntliga avtal. Men dessa muntliga var minsann också juridiskt bindande, fick vi höra. När vi ställde frågor kring det, för det är inte oproblemiskt med muntliga avtal som fullmäktige inte känner till, får vi höra att det inte finns några muntliga avtal. Det har aldrig funnits några muntliga avtal. Det finns över huvud taget inte någon som har talat om muntliga avtal utom möjligen någon miljöpartist.

Då är vi liksom vid vägs ände. Då finns det inte, har aldrig funnits några tydliga åtaganden att utveckla centrumanläggningar i förorterna! Jättebra, då vet vi det som vi faktiskt anade och misstänkte och fruktade hela tiden. Då är bara en fråga kvar: Varför har ni satt er i den här situationen? Varför har ni målat in er i ett hörn och satt er i en situation som får mig att tänka på den sovjetiska ambassadören som blev tagen på bar gärning när han grillade korv i Tyrestareservatet och orsakade en skogsbrand? Han svarade: Jag var inte där, och dessutom gillar jag inte korv.

Om inte annat är detta en spännande vändning av utvecklingen av borgerlig kommunalpolitik. Man övergår i något slags kommunistisk förnekelse. Vi har aldrig sagt något fel, vi har aldrig gjort något fel, och var det någon som sade något så var det inte vi.

Ordförande! Jag ser fram emot många givande debatter här i fullmäktige. Dessutom gillar jag inte korv.

Jag yrkar bifall till reservationen.

Anförande nr 52

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige! Jag skulle vilja utreda det här med tillgång till det offentliga rummet. Det verkar som att ni på den borgerliga sidan tror att det handlar om att det ska komma så många som möjligt till centrumet för att shoppa. Det är inte det som avses.

Den fråga som vi ställde i återremissen handlade om att när mark – det som redovisas som allmän plats i detaljplaner och som upplåtits som allmän plats – blir privat som ju sker om man säljer den till privat företag, inte längre kommer att omfattas av ordningslagens definition enligt 1 kap. 2 §. Det betyder att organisationer och privatpersoner inte får ordna torgmöten, insamlingar, debatter och så vidare utan tillstånd från ägarna. Det är det vi menar är en viktig poäng i tillgången till det offentliga rummet.

Här är det ett lite oklart rättsläge. Det finns ganska många domar som visar på att den privata ägaren går först. Därför bad vi att stadens jurister skulle utreda det här. Det svar vi får är att detaljplanerna reglerar vilka platser som är allmänna. Jag vill fråga majoriteten här om ni har bitt stadens jurister att utreda detta. Det är en ganska komplicerad fråga och kan få ganska långtgående konsekvenser för demokratin inte minst.

När det gäller ägarlägenheter är den formen ännu så länge olaglig. Det utreds, det finns inte i Sverige. Det kommer att ta ganska lång tid, har jag förstått utifrån departementet, att utreda detta och hitta hur det skulle kunna gå till, särskilt i äldre fastigheter. Det kan gå lite fortare i nybyggen. Det är kanske bra att ni informerar Boulton om den svenska lagstiftningen så att de inte säger till hyresgästerna att de kan köpa lägenheterna en och en, för det kan de inte det enligt den svenska lagstiftningen.

När det gäller konsten säger ni att det bara finns ett konstverk. Det lär finnas en del konstverk på marken som nu privatiseras. Jag ser att inte heller detta är utrett. Apropos konst skulle jag vilja fråga vad det finns för planer när det gäller Tensta konsthall, som nu kommer att övertas av Boulton.

Anförande nr 53

K a r l B e r n (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag vill först, Ann Mari Engel, tala om att, om det skulle råda något tvivel här, att alla centrumanläggningar vill att så många som möjligt ska komma och handla vid deras anläggningar. Det är en förutsättning för att de ska fungera. Så fungerar detaljhandeln och näringslivet.

Åter till kärnfrågan. Vi har hört borgarrådet och fått svar: Det finns inga hemliga avtal. Vad jag kan tänka mig är att man hänvisar till det förfrågningsunderlag som man kan se som del av ett avtal. Man fick inte vara med och ge anbud om man inte svarade ja på de här mycket detaljerade frågorna.

Vi i Centrumkompaniets styrelse, vi politiskt valda, har haft möjlighet att ställa krav och frågor angående upphandlingen. Vi i Folkpartiet har till exempel yrkat på att vi vill se en centrumägare långsiktigt som inte är en av de två dominerande i Stockholm i dag för att vi värnar om mångfalden. Då frågar jag: Vad har ni väckt för frågor i Centrumkompaniets styrelse? Ni kan inte svara på. Det kan jag göra åt er för att spara tid. Det är ingen som har lagt några andra yrkanden. Det är bara vi i Folkpartiet som har varit aktiva där hela tiden. Vi har fått gehör. Hade ni kommit med direktiv eller önskemål om Tensta konsthall eller någonting annat om det offentliga rummet hade ni fått svar och kunnat få med det. Men ni har inte gjort någonting! Nu är det så dags att vakna. Ni säger att det gick så fort. Men, snälla ni, vi har hållit på i fem år.

Är det bara jag som har fattat det eller vi på den här sidan? Centrumkompaniet bildades för fem år sedan, det är väl inte snabbt! Det har tagit lång tid.

När det gäller de olika centrumanläggningarnas lösningar ute i förorterna frågar ni: Vad kommer Boulton att göra? Ni vill ha ett exakt, detaljerat svar. Jag kan säga att vi inom det kommunalägda Centrumkompaniet inte hade några lösningar, och vi har inga lösningar. Det måste göras någonting, och vi ser med tillförsikt att det kommer en ny långsiktig ägare som har nya idéer. Det är det som behövs i hela det här centrumanläggningshistorien.

Sedan skulle jag vilja fråga er på vänstersidan: Skulle ni vilja att Stockholms kommun köpte Atrium Fastigheter som driver en massa centrumanläggningar och Rodamco? Skulle det bli bättre då? Jag undrar bara. Det skulle bli så hemskt bra om kommunen ägde allting!

Anförande nr 54

A n n M a r i E n g e l (v): Jag ska ta det långsamt. Tillgång till det offentliga rummet är inte samma sak som att komma in och shoppa. Vi har inte ett ögonblick betvivlat att naturligtvis eftersträva galleriägarna att det ska komma så många som möjligt att shoppa. Det är väl självklart. Det är inget konstigt, det är deras uppdrag. Men det är inte vad det handlar om. Vi betvivlar inte ett ögonblick att i ert Stockholm kommer alla att ha rätten att shoppa. Men det handlar om rätten till mötes- och yttrandefrihet. Det är den vi är oroliga för i ert Stockholm.

Anförande nr 55

K a r l B e r n (fp): Då skulle jag vilja säga så här. När det gäller det offentliga rummet gäller detsamma för de centrumanläggningar som ingår i den här affären som gäller för andra privata centrumanläggningar runt om i Stockholm. Möjlighet att yttra sig, ha möten och så vidare får man ha även i det privatägda Farsta Centrum som Atrium äger. Ann Mari Engel vet det. Jag såg att hon hade valpropaganda på torget vid Farsta Centrum. Det var ingen som kastade ut dig. Det är ingen som kommer att göra det när Boulton köper de här anläggningarna.

De centrumanläggningar som kommer att ägas av Boulton vill eftersträva en kommersiell och kulturell mix med bibliotek, samlingslokaler och annat sådant, och det behövs,. Det ingår i det hela. På så sätt får man dit folk över huvud taget som så småningom kanske handlar där.

Anförande nr 56

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Det är två tankar jag hade. Det handlar om det offentliga rummet. Det var inte så länge sedan som man i Kista Centrum förhindrade en visning av en film som man ansåg vara problematisk ur eget tänkande. Där är hela problemet, huruvida man garanterar yttrandefrihet i de här viktiga centrumen. Det är någonting som ni inter verkar ha tänkt på.

Dessutom blir det hela lite märkligt. Du satt här och diskuterade muntliga avtal i förra veckan. Nu säger du: Enligt vad du kan tänka dig kan diskussionen om

muntliga villkor ha handlat om underlaget. Är det så att ni inte vet? Är det så att partierna på den sidan inte vet vad det är ni har diskuterat? Det är där det blir problem.

Ni har stått här och sagt att det finns muntliga avtal. Var är de?

Anförande nr 57

M a l t e S i g e m a l m (s): Det är jättebra, Karl Bern, att du har sett en massa torgmöten i Farsta Centrum utomhus. Det är kommunen som äger den marken, och där kan man ha offentliga torgmöten och andra möten utan att behöva betala. Atrium Fastigheter erbjuder också samma tjänst, men då får man hyra plats inomhus. Det är det som är skillnaden, det är det som vi är upprörda över när vi frågar: Kan vi försvara det offentliga rummet med den här privatiseringen? Det tycker jag att du ska svara på.

Det andra som jag vill säga är mera en kommentar. Ni talade om muntliga avtal och diskuterade förfrågningsunderlaget. Men borgarrådet säger fortfarande att det inte finns några muntliga avtal. Har ni blandat ihop förfrågningsunderlaget och ett muntligt avtal, Karl Bern?

Anförande nr 58

K a r l B e r n (fp): Nej, det har vi inte gjort, men tydligen har ni gjort det på den sidan.

Låt oss titta på Farsta Centrum. Jag är ute och handlar i Farsta, så jag vet hur det fungerar där ute. Där står många vänstersympatisörer och gör namninsamlingar inne i centrumet, i den offentliga delen i gångarna mellan butikerna. Det här sker. Det ingår i livet i en centrumanläggning. Det är ingen skillnad om det är kommunen eller ett privat bolag som äger den.

Jag har ett utdrag ur tidningen Svensk Handel där det står om vad som kommer att hända med småföretagen. Stockholmarna räds inte Boulton. Man kan konstatera att Stockholm-företagarna i de olika anläggningarna tycker att det inte spelar någon roll vem som äger anläggningarna. Om det är privat eller kommunalt är ungefär det samma, tycker man. Det är ingen stor skillnad.

Anförande nr 59

E i v o r K a r l s s o n (mp): Ordförande, fullmäktige! Mycket har redan sagts, men oroade butiksinnehavare har hört av sig om försäljningen av Centrumkompaniet. Det finns anledning att vara kritisk till sättet på vilket utförsäljningen av stockholmarnas egendom har skötts. Det har gått snabbt och utan full insyn. Det vore rimligt när man säljer ut lokaler, mark och bostäder för så stora summor att det gjordes en ordentlig analys av konsekvenserna för näringsidkare, för föreningslivet, kulturlivet och för dem som bor i fastigheterna.

När nu utförsäljningen av centrumanläggningen ändå genomförs är det viktigt att vi diskuterar hur vi ska använda stockholmarnas pengar. Det är många som berörs av

Centrumkompaniets utförsäljning och är oroliga, och Västerås har nämnts. Hur går det för hyresgästerna vid till exempel omförhandling, hyresavtal för bestämd tid och så vidare? Kommer småföretag och föreningsliv att kunna behålla sina lokaler, och i så fall till vilken kostnad?

Under avsnittet om kommersiella hyresrätter står det bland annat att hyresvärden vid uppsägning inte har rätt att begära en hyreshöjning som är högre än "skälig", det vill säga bedömd marknadshyra. Det är i praktiken marknaden som bestämmer marknadshyran, som då kan skjuta i höjden efter en sådan här affär eller till exempel vid ombyggnad. Vidare står det: Vid rivning eller omfattande byggnationer har lokalhyresgästen rätt till ersättning om inte hyresvärden kan tillhandahålla alternativ lokal.

Det här oroar många affärsidkare ordentligt. När och om man gör omfattande renoveringar eller ombyggnader blir hyran oftast hög. Den blir så hög att hyresgästen anser sig tvingad att flytta. Till den alternativa lokalen längre bort är det inte säkert att kunden följer med, och då är konkurs följden.

Sammanfattningsvis: Gör en analys över de ekonomiska och sociala konsekvenserna. Vad innebär försäljningen av Centrumkompaniet för lokalhyresgästerna med flera som berörs? Kommer de att ha råd att ha sina lokaler kvar? Kommer de att kunna känna sig trygga med sina hyreskontrakt? De som lyssnar vill gärna ha svar.

Jag yrkar bifall till den gemensamma reservationen från s, v och mp.

Anförande nr 60

E i e H e r l i t z (mp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag tycker att det här egentligen, om man ser långsiktigt, handlar om demokrati, hur demokratin ska utvecklas i det framtida Sverige. Just nu drivs alla, även statligt ägda och kommunalt ägda, företag mer och mer som om de vore privata med endast kommersiella mål, marknadsmässiga mål. Det här tror jag är ett stort fel. Det gör att om Centrumkompaniet säljs till utlänningar märker man ingen skillnad i början. Det blir samma mål som de har som kommunen har haft.

Det saknas en vision. Jag tycker att man i stället ska titta lite längre i framtiden. Där skulle man kunna tänka sig att om kommunen har kvar Centrumkompaniet kan det knytas starkare till en decentralistisk beslutsnivå, nämligen stadsdelsnämnderna, i framtiden. Det vill säga att folk som bor där kan påverka via sina politiker hur det lokala centrumet ska utvecklas. Då har vi ökat demokratin, om vi gör på det sättet. Att nu sälja rubbet till det engelska företaget innebär bara att vi ökar monopol- eller oligopolssystemet i Sverige. Det är någonting som definitivt inte är demokratiskt.

Jag tycker att vi måste få ett ökat demokratiarbete på många håll när det gäller affärsverksamhet för att få in stadsdelsnämnderna i en diskussion lokalt om respektive centrumets framtida roll. Det plus att folk kan få ökat inflytande och kan bestämma över hur marken ska användas och använda den till sina olika saker, demonstrationer, utställningar och annat och bestämma över centrum ökar demokratin. Man kanske tar in en verksamhet som inte är kommersiellt lönsamt utan tar in lite mindre lönsam verksamhet bara för att det är bra för de boende därför att

de boende vill ha just den verksamheten. Det är möjligt att göra i ett kommunalt företag, men det går inte om Boulton äger det.

Nej, kommunen som direkt styrs av medborgarna ska ha ett ansvar över dessa centrum. Det gäller både centrumen som sådana och marken. Jag tycker att detta verkligen är en kärnverksamhet för kommunen. Det måste vara alla åtgärder som kommunen tar till för att öka demokratin.

Anförande nr 61

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Jag måste ställa en fråga till Eie. Jag vet inte om du någonsin har läst bolagslagen. Den är inte särskilt annorlunda för kommunala bolag och privata bolag. Om ett kommunalt bolag medvetet skulle jobba så att bolaget blir icke-lönsamt, då begår vi ett lagbrott. Har du förstått det, Eie?

Anförande nr 62

E i e H e r l i t z (mp): Jag känner till det, och det är tråkigt att man har en så strikt bestämmelse som egentligen i botten är odemokratisk. Men jag vet att många sådana här saker är tolkningsbara och förhandlingsbara. Det finns exempel där en samhällsägdd verksamhet har styrts efter folks vilja. Till exempel har vi sett de starka direktiv som man har gett till Vattenfall att ändra sin klimatpolitik. Det går att påverka om man har ägandet. Däremot, om man inte har det kan man inte påverka någonting alls.

Anförande nr 63

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Om vi hoppar av och inte ser på det som hände i förra veckan och bara går in på det som sägs ha varit det viktiga, det vill säga kriterier för urval. Jag börjar med de tre översta. Först är det pengar. Sedan en aktör som åtar sig att fortsätta med betydande satsningar för att utveckla anläggningar i ytterstadsområden. Det var det andra. Och för det tredje: En aktör som enligt avtal förbinder sig att ge fortsatt möjlighet till utbildningar till bostadsrätter i det befintliga beståndet. Vi har fått höra att de här var de viktiga kriterierna. Det här var de affärsmässiga kriterier som Stockholm ställde upp.

I det ena fallet, när det gäller fortsatt möjlighet till utbildningar, har det skrivits in i avtalet. Men när det gäller en aktör som "åtar sig", det är ett väldigt viktigt ord, en förbindelse, ett bindande löfte, har vi hört att det inte finns något sådant bindande löfte. Det som skrivs i de papper som vi har fått är att de har utarbetat visioner. De har förmodligen affärsmässiga incitament.

Hur kommer det sig att i det ena fallet skriver man in i avtalet en klausul som säger exakt det som är majoritetens vilja men när det gäller utveckling, ett åtagande från en köpare att agera på ett visst sätt, finns det inget? Det är det som jag menar när jag säger att det inte är affärsmässigt. Det kanske är politik, men det är inte affärsmässigt. Det är inte att omvandla det som man säger på papperet till handling. Det är där man börjar bli bekymrad över affärsmässigheten i hela projektet.

Det finns diskussioner om att vi har fått upp en miljard för lite. Vi har anlitat konsulter har kostat 25 miljoner kronor. Med den här typen av avtal måste man fundera: Vad står det i konsulternas avtal? Är det så att de har sidoavtal med Boulton? Kommunala konsulter får plötsligt anställning hos Boulton.

Det är fullt berättigade frågor med tanke på bristen på affärsmässighet i det här projektet.

Anförande nr 64

K a r l B e r n (fp): Det var samma förra gången också, herr Lappalainen. Du spred hela tiden rykten att här skulle vi ha kunnat få en miljard mer. Då vill jag att du här i denna församling klämmer fram vem det är som skulle vilja betala en miljard mer, alltså 11,4 miljarder. Alla i hela världen har fått möjlighet. Ingen har blivit diskriminerad, herr Lappalainen. Alla har fått ge anbud, och alla har fått ge det bud som de tycker är värt. De aktörer som jag har pratat med och som inte fick köpa säger: Hur i hela friden kan någon betala så här mycket? Vi hade tänkt oss 6—8 miljarder, men inte 10,4.

Vi har fått otroligt bra betalt, och det sammanfaller med att vi har ett bra och välskött företag, men konjunkturen stämde samtidigt helt rätt. Vi ska vara mycket nöjda med det här avtalet.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 65

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Det är spännande med politik. Det som man inte tog upp är: Var ligger åtagandet i förhållande till förortscentrum? Det finns inte i avtalet. Det finns inget åtagande. Därmed har man inte fått de kriterier som politikererna lyft fram igenom. Det är därför jag blir lite misstänksam till hela affären. Ni har inte gjort det som ni har skrivit. Ni har sagt att det ska finnas ett åtagande. Det är inte jag som har skrivit det här.

Sedan accepterar ni en vision, en diskussion, möjligheter till en framtid i himlen. Det är jättetrevligt, men det intressanta är: Var står det i avtalet? Var är åtagandet?

Anförande nr 66

T o m a s R u d i n (s): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det här har varit en debatt som har gått i väldigt konstiga svängar. Det kanske är viktigt att komma ihåg att vi socialdemokrater inte har någon principiell invändning mot att det finns en privat aktör som kommer att driva centrumanläggningarna i framtiden. Vår kritik riktar vi mot hur majoriteten har genomfört den här affären.

Jag är inte så förvånad över Moderaternas inställning i frågan. De har hela vägen ändå sedan jag har börjat lära känna moderater stått för att marknaden är det enda system som egentligen är rätt. Men vi är förvånade över Folkpartiets hållning i debatten. I den här salen, där vi ändå representerar demokrati i Stockholm och där vi för fram medborgarnas åsikter och vilja, är det rimligt att man väger olika intressen

mot varandra. Den debatt som vi har hört er från majoriteten föra har handlat om: Hur ha de olika demokratiska aspekterna som man kan ha i en så här jättestor affär skötts i det här fallet? Ni har valt konsekvent att inte svara på det utan hänvisar till marknadsmekanismer i form av avtal och juridik och annat sådant. Vem var det som sade att det som sades förra gången inte var gällande nu längre?

För första gången Karl Bern går in i diskussionen om det som vi har ställt en fråga om, det offentliga rummet, har han fel. Då nämner han Atrium i Farsta som exempel på där demokrati kommer i bra samarbete med det privata näringslivet. Det lustiga är att just i Farsta fungerar det väldigt bra därför att det är en bra balans där kommunen äger det offentliga torget mellan de privatägda fastigheterna och gallerierna runt omkring. Det har vid varje tillfälle varit så när vi har försökt ordna offentliga möten inne i Atriumanläggningen att vi har haft problem därför att Atrium inte ser något kommersiellt intresse i att driva den typen av anläggning.

Det är också andra intressanta detaljer i det Karl Bern säger, ett exempel på att man inne i Atriumanläggningen bedriver politisk agitation och att det just var vänsteråsikter. Den här klåfingrigheten i att ha åsikt om vem som delar ut flygbladen är typisk när marknaden talar.

Vi har till och med fått sätta upp ett elskåp på kommunens väggar i Farsta där vi kan förklara att vi ska ha torgmöten. Vi har byggt en offentlig scen med kommunala medel för att vi ska kunna klara balansen mellan marknadsintressen och det offentliga rummet. Vi har gjort stora insatser från kommunens sida för att garantera demokratin i Farsta. Ni i Folkpartiet använder detta som ett exempel på garantin för att Boulton kommer att göra det i andra delar av centrum.

Jag tycker att det hade varit bättre om ni hade skött den här affären så att ni hade skrivit in i avtalen eller på annat sätt garanterat det offentliga rummet i framtiden. Men det har ni inte gjort. Ni abdikerar.

Anförande nr 67

K a r l B e r n (fp): Anledningen till att jag tog det exemplet med vänstersympatisörer är att ni kanske kände till dem lite bättre än om jag hade sagt att det var någon annan. Men det har varit mest de. Det är bra. Bland annat i Kista Galleria, som ägs av ett privat företag, hade inför valet Kristina Axén Olin och Annika Billström en politisk debatt. Insinuera inte att man bara för att det är ett privat företag som äger en galleria kommer att stänga dörrarna för all annan opinionsyttring eller modevisningar, Röda Korset eller andra ideella föreningar. Man vill ju ha det. Man eftersträvar ett levande centrum, en god kommersiell och kulturell blandning i anläggningarna.

Det är även Boultones idé när det gäller att driva företag. Det är ett framgångsrecept. Misstänkliggör inte det bara för att det är privata företag.

Anförande nr 68

T o m a s R u d i n (s): Återigen: Det är inte Boultones ansvar, utan det är ert ansvar i majoriteten att garantera att demokratin får utrymme också efter det att den

här gigantiska affären är genomförd. Och ni har inte velat föra den här debatten under hela våren. Nu i elfte timmen får vi en sådan diskussion, och du har fel. Det är det som är min poäng.

Jag tror att man måste vidga debatten till att inte bara handla om vänsterkrafter som delar ut flygblad i kommersiella centrum. Jag har en egenhet att jag tycker om att sjunga och sjunger ibland i körer. En erfarenhet som jag har haft i de körer jag har sjungit i är att när man väl framträder i en offentlig miljö är det inte sällan att man förhindras från att göra sådant i kommersiella lokaler, typ gallerier. De tycker inte att det passar in. Då har vi fått göra så i stället att vi har ställt upp i anläggningar där kommunen har haft ett bredare kulturellt intresse, anläggningar som vi har ägt, till exempel vid Fältöversten. Där har det sjungits en hel del.

Det är klart att vi kan säga att vi är inställda på att marknaden tar hand om detta. Det är ditt svar, men vi tror att vi behöver en kommunal balans i förhållande till marknadskrafterna. Det är ert ansvar, inte Boulthees.

Anförande nr 69

M a l t e S i g e m a l m (s): Det är lite av det som Tomas sade som jag hade tänkt ta upp. Olika aktörer kan ju äga olika centrumanläggningar i en kommun, det är helt naturligt. Men jag tycker att det är förvånansvärt att man säljer ut alla och privatiserar alla centrumanläggningar i Stockholms stad.

Jag tycker också att era konsekvensanalyser av vad som händer vid en utförsäljning i inte har blivit speciellt bra redovisade, framför allt vad som händer med hyresgästerna, vad som händer med alla småföretag och andra aktörer som dagligen är i dessa olika centrumdelarna.

Min uppfattning är alltså att det inte har blivit någon ordentlig konsekvensanalys av det som vi begärde vid förra fullmäktigesammanträdet. Sedan kan man fundera lite grann över att man köper alla centrum för 10 miljarder kronor. Leveransen in till staden har tidigare varit ungefär 80 miljoner kronor. Det har man haft som avkastning på de här anläggningarna. Att köpa en sådan grej för 10 miljarder och få 80 miljoner kvar eller tillbaka är en ganska dåliga avkastning för vilket företag som helst.

Min uppfattning är att det här troligtvis kommer att innebära att man kommer att stycka upp och sälja en del anläggningar ytterligare en sväng. Vid varje försäljning som kommer att ske kommer den nya ägaren att vilja ha mer avkastning än den tidigare. Detta kommer då att slå ut en del företag som inte längre kommer att kunna betala de nya hyror som kommer att bli, helt naturligt kommer det att bli så.

Ni pratar om ett långsiktigt ägande från det nya företaget. Det har sålt av 70 procent av sitt svenska innehav redan. Man har sålt över hälften av de handelsfastigheter som man har haft i England. Varför gör man det? Jo, därför att man ska tjäna ytterligare lite pengar.

Vi socialdemokrater slår fast och tycker att det är viktigt att småföretagare ska kunna finnas vid våra centrumanläggningar. Ju mer spekulation och ju mer man säljer och

köper anläggningar i framtiden, desto svårare kommer det blir för småföretag att överleva därför att man kommer att ta in på det hyrorna. Man kommer att höja hyrorna.

Jag yrkar bifall till förslaget från s, v och mp.

Anförande nr 70

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! Jag tänkte ta en möjlighet att avsluta debatten i dag, kanske den sista debatt som vi har inför sommaren. Som jag inledde dagens debatt med att säga tror jag att det är bra att vi nu kommer fram till ett beslut.

Det finns olika uppfattningar i den här salen och utanför den om vi ska sälja eller inte. Det får vi acceptera. När det gäller priset visar allting att det här är en mycket bra affär för Stockholm och stockholmarna. Det är dessutom så i dagsläget att vi har kvar tomträtterna, som vi framöver kommer att ha tomträttsavgäld på. Det är ett bra tillskott av kapital till staden som står inför stort behov av investeringar. Där ser vi från majoriteten naturligtvis fram emot en diskussion med oppositionen om vad pengarna ska användas till och var de bäst behövs. Det är kapital som staden behöver, och det ska naturligtvis tas om hand på allra bästa sätt.

Med det, herr ordförande, yrkar jag återigen bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut. Jag hoppas att vi därmed kan gå till beslut.

Anförande nr 71

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Jag har fortfarande inte hört vad som hände med åtagandet som staden sade sig ta, att fortsätta med betydande satsningar för att utveckla anläggningar i ytterstadsområden. Var finns detta åtagande? Är det så att det här åtagandet aldrig funnits, på samma sätt som debatten i förra veckan inte har funnits?